

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra filozofie a spol. věd

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno autorky	Denisa Dostálová				
Název práce	Feminismus a čarodějnické procesy				
Studijní obor	Filozofie a společenské vědy				
Vedoucí práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	doc. Martin Paleček, Ph.D.				
Oponent práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	Mgr. et Mgr. Iva Svačinová, Ph.D.				
Konzultant práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	-				
Rok obhajoby					
Obrazová příloha	ano – ne	Tabulky a grafy	ano - ne	Další přílohy	ano –ne

Použitá literatura (počet): 61

Hodnocení cíle/ů práce

(charakteristika cíle, způsob jeho stanovení, užitečnost cíle, slovně)

Cílem práce je podle autorky „přiblížit životní styl vyznavačů wiccy a ukázat jejich propojení s feminismem“ (viz Anotace). Cíl práce považuji v práci za nenaplněný: autorka sice stručně představuje hnutí wicca a některé aspekty jeho praxe (rituály, svátky), nejsem si nicméně jistá, že bychom to mohli považovat za adekvátní popis životního stylu skupiny či jejich jednotlivých odnoží. Vztahu wiccy k feminismu (což však zřejmě mělo být ústřední téma práce) je věnována pouze půlstrana textu, jako takové tedy téma považuji za nevyčerpané.

Je třeba zmínit, že vzhledem k cíli textu text obsahuje řadu zcela redundantních míst, které k naplnění cíle nijak nepřispívají, ovšem, které zabírají převážnou část práce (tj. celá kapitola 2 Vývoj čarodějnictví, 3.2 Wicca a její představitelé, 5 Feminismus, 5.1 Významná feministická hnutí a slavné představitelky).

Hodnocení obsahové stránky práce

<i>Užití zásadní odborné literatury a zdrojů</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Přiměřená odborná terminologie práce</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Vhodně zvolená metoda</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Splnění deklarovaného cíle/cílů práce</i>	ano	s výhradami	ne

Hodnocení formálních kritérií práce

<i>Stylistická úroveň práce</i>	dobrá	s výhradami	špatná
<i>Pravopis a gramatika</i>	dobré	s výhradami	špatné

Stručné slovní hodnocení (dle uvážení posuzovatele)¹

Bohužel nejde o zvládnutý odborný text. Práce je souhrnem témat souvisejících nějak obecně s tématem čarodějnictví, autorka ovšem nevysvětluje jejich vzájemný vztah. Autorka si v práci neklade žádnou výzkumnou otázku, ani nedefinuje problém, jemuž by se chtěla věnovat, jako čtenář tak příliš netuším, proč autorka volí ta témata, která volí, a jaký je vlastně její záměr v kompozici textu. Velkým nedostatkem práce je, že autorka své volby (témat, jednotlivých podkapitol a jejich obsahu, jejich následnost/propojení) vůbec nezduvodňuje, a neobjasňuje ani jejich vztah k cíli práce.

Cílem práce je podle autorky „přiblížit životní styl vyznavačů wiccy a ukázat jejich propojení s *feminismem*“ (viz Anotace). Vzhledem k takto definovanému cíli bych předpokládala větší prostor věnovaný wicce a přehledu výzkumů (např. sociologických) nějak tematizujícím životní styl, praxi, či obecně chování wiccanů, se zaměřením na akcentaci feministicky relevantních aspektů jejich života nebo jimi proponovaných názorů. Autorka namísto toho věnuje polovinu práce historickému (a nutno říci, že značně výběrovému) představení tzv. honů na čarodějnice, které se zdají vzhledem k cíli redundantní, a jejichž souvislost s hnutím wicca či životním stylem jeho vyznavačů není v práci obhájena. Část věnovaná feminismu pak nejenom, že trpí výraznou zkratkovitostí, autorce se nedaří přesvědčivě analyzovat/popsat feministické aspekty wiccy či vztah wiccanů k feminismu. Ve velmi krátké podkapitole (cca půl strany) zmiňuje pouze roli žen při provádění rituálů.

Zásadní připomínky k obsahové úrovni práce

Práce bohužel trpí zásadními problémy.

(a) *Výzkumná otázka/zacílení práce.* Hlavním problémem práce, z něž se dle mého názoru odvíjí všechny další, je absence výzkumné otázky, k jejímuž zodpovězení by práce byla směřována, a vzhledem k níž by dávalo smysl koncipování jednotlivých kapitol. Autorka jako by se nemohla rozhodnout, o čem práce vlastně bude. Vzhledem k absenci sjednocující výzkumné otázky se práce vlastně rozpadá do dvou samostatných celků: (1) historické případy tzv. honů na čarodějnice; (2) představení některých aspektů hnutí wicca. „Hlavní cíl“ práce, tak jak je představen v anotaci, dává tušit, že finální volba padla na druhé téma. Nicméně, vzhledem k takto formulovanému cíli, by si celá práce zasloužila přestrukturovat, značné pasáže by měly být vynechány, a jiné pasáže by měly být naopak rozšířeny a rozpracovány. Bohužel, v textu postrádám metodologickou reflexi, v níž by autorka vysvětlila a obhájila volbu témat a jejich vzájemnou souvislost a návaznost.

(b) *Nevytěžené téma práce.* Z názvu práce (Feminizmus a čarodějnické procesy) vyplývá, že klíčovým záměrem autorky bude (nějaká) reflexe feminismu – ať už s ohledem na čarodějnické procesy nebo tedy hnutí wicca, když už se mu autorka rozhodla věnovat

¹ Např. náročnost tématu, specifika řešení, samostatnost nebo invence studenta, co jsou hlavní klady, nedostatky práce, případně jaký je přínos, nebo využitelnost práce, navrhovaná doporučení k možnému zužitkování práce; zejména však návrh řešení pro případ nedoporučujícího posudku: a) upřesnit, doplnit nebo rozvést stanovenou pasáž, b) opravit, přepracovat stanovenou pasáž, c) přepracovat celou práci na zadané téma, d) vypracovat novou práci na nové téma.

pozornost. Ani jedno není v práci provedeno důkladně. V prvním případě můžeme o nějaké reflexi feminismu hovořit na s. 23 (ve smyslu konstrukce žen jako pohlaví, které má tendence k čarodějnictví), ve druhém na s. 42 (ve smyslu nadřazené role žen při wiccanských rituálech). To je ale trochu málo.

Pro relevantní reflexi vztahu čarodějnictví a feminismu by bylo třeba provést adekvátní vymezení tématu (Jak bude v práci pracováno s pojmem čarodějnictví či wicca? Které rysy feminismu budou chápány jako klíčové pro tuto práci a proč?) a výchozí perspektivy (bude vztah nahlížen v historické, sociologické, antropologické etc. perspektivě?). Vzhledem k výchozím vymezením pak určit ty aspekty čarodějnictví/wiccy, které jsou pro zkoumání relevantní (např. konstrukce ženy-čarodějky, jejího aktérství, sociální role, autority apod.) a výzkumné metody.

Bakalářská práce by ani nemusela mít nutně výzkumný charakter. Mohlo by se jednat i o deskriptivní text založený na parafrázích a analýzách adekvátní literatury. I v tomto případě je však třeba, aby práce obsahovala reflexi a jasné vymezení zvoleného tématu, výchozí perspektivy, a aby měla jasné směřování. To v textu postrádám.

(c) *Nejasná struktura práce.* Z výše zmíněného vyplývá, že práce postrádá jasnou strukturu. Práce se skládá ze čtyř kapitol, úvodu a závěru. Kapitoly mají charakter spíše výběrové prezentace historických nebo soudobých údajů, ovšem bez zjevných vzájemných souvislostí.

První kapitola Vývoj čarodějnictví je věnována honům na čarodějnice. Autorka – bohužel bez metodologické reflexe (proč právě tyto? Mají něco společného? Ilustrují stejný typ fenoménu?) – vybírá a líčí případy Salemských procesů v USA, procesů v Evropě, a v Šumperku/Losinách. K nim pak dodává kapitolu věnovanou dílu Kladivo na čarodějnice.

Druhá kapitola je věnována hnutí wicca. Kromě stručné charakterizace hnutí, jeho rituálů a svátků (která by vzhledem k deklarovanému cíli práce mohla být mnohem rozpracovanější), zde poněkud zaráží obsáhlá kapitola věnovaná životopisům jednotlivých excentrických zakladatelů hnutí, důvody jejíhož zařazení do práce mi unikají.

Třetí kapitola je věnována novopohanství. Zde autorka stručně popisuje tento fenomén v ČR a ve světě. Postrádám zde hlubší rozvedení vztahu mezi wiccou a novopohanstvím.

Poslední kapitola je věnována feminismu. Zde autorka nejprve stručně (a spíše historicky) líčí principy feminismu, následně představuje „slavné feministky“ (bez zjevné souvislosti s fenoménem čarodějnictví či wicca) a stručně se věnuje roli žen v hnutí wicca.

Opravdu mi není jasné, proč se autorka rozhodla postupovat právě tímto způsobem, a jaký celkový obraz má její bakalářská práce čtenáři nabídnout.

(d) *Charakter zdrojů.* Na některých místech práce autorka používá zdroje, jejichž užití by v akademickém textu zasloužilo minimálně obhájení. Mám na mysli odkazy na weby refresher či reflex, které mají charakter spíše populárního, zábavného, lehce šokujícího čtení, a k jejichž informační hodnotě bychom měli přistupovat více než s obezřetností (používáme-li jej jako zdroj, který má podpořit pravdivost prezentovaných informací), zvláště pokud tutéž

informaci můžeme doložit relevantnějším zdrojem. Toto odkazování tak na čtenáře působí podezřele a nedůvěryhodně.

(e) Vzhledem k rozsahu textu a velkému množství vzájemně nepříliš souvisejících témat je zřejmé, že autorka nemohla jít při jejich psaní příliš do hloubky. Zůstává bohužel u parafrází sekundární literatury, jehož cílem je pouhé stručné *představení* jednotlivých témat, ne už však jejich problematizace nebo vlastní rozbor. Často také dochází k nepatřičnému zjednodušování problémů, viz např. představení fenoménu čarodějnictví na s. 7, konstrukce ženy-čarodějnice na s. 23, novopohanství na s. 35, feminismu na s. 39-40 apod.

Zásadní připomínky k formální úrovni práce

Nemám zásadní připomínky k formální úrovni práce. Úprava je dostačující.

Otázky k obhajobě práce

- 1) Mohla by autorka obhájit volbu jednotlivých témat své práce? Tj. Jak spolu souvisí čarodějnické procesy a hnutí wicca?
- 2) Mohla by autorka obhájit koncepci své práce? Tj., proč zvolila jako případy čarodějnických procesů, o nichž má smysl se v bakalářské práci zmiňovat, právě salemské procesy či šumperské procesy? Proč zařadila kapitoly popisující životopisy zakladatelů hnutí wicca nebo slavných feministek?
- 3) Mohla by autorka vysvětlit, jak chápe pojem životní styl? Mohla by autorka objasnit, jak chápe pojem feminismus a které jeho aspekty chápe jako signifikantní v životním stylu členů hnutí wicca a proč?
- 4) Mohla by autorka rozvést, jak chápe vztah mezi feminismem a čarodějnickými procesy, které popisuje v první části své práce?

Výsledné hodnocení práce

Práci doporučuji – ~~nedoporučuji~~ k obhajobě. *nehodící se škrtně

Hodnocení:

V případě velmi přesvědčivé obhajoby navrhuji hodnotit stupněm E.

.....
datum a místo

.....
podpis autora posudku